

ВІСНИК

№ 8 (267)

ЖОВТЕНЬ

2017

University of applied sciences

Офіційний сайт: sau.sumy.ua

професійне свято

1 жовтня – День працівників освіти

Шановні педагоги!

Щиро вітаємо вас з Днем працівників освіти – професійним святом людей найвідповідальнішої і такої необхідної суспільству професії! Символічним є те, що відзначаємо його саме у ці погожі осінні дні, коли падає на землю золоте листя, і осінь обдаровує нас своїми багатствами. Так і ви – учителі, викладачі, педагоги, – щедро ділитесь з дітьми неоціненними скарбами знань, які є такими важливими у житті.

640 науково-педагогічних працівників сьогодні спільними зусиллями примножують наукові та освітні традиції Сумського національного аграрного університету. Ми маємо всі підстави пишатися нашими досягненнями: наукові розробки викладачів, високий рівень підготовки випускників, перемоги наших студентів на всеукраїнських і міжнародних олімпіадах і конкурсах – все це свідчить про те, що Сумський національний аграрний університет постійно підвищує свої якісні показники.

Щиру вдячність висловлюємо також вчителям та адміністрації загальноосвітніх навчальних закладів за добросовісну працю, відданість своїй справі й дітям. Це саме ви виховуєте і даєте знання школярам, які потім стають нашими студентами. Ви є найкращим надбанням нашого педагогічного суспільства і зразком професійної майстерності.

Від усього серця, шановні наші педагоги, бажаємо вам здоров'я і довгих років життя! Нехай вас завжди об'єднує одна мета – зведення величного храму науки, а життя виставляє лише найвищі бали. Нехай кожен день і кожна мить будуть світлими й щасливими, а ваші учні, вихованці завжди вдячні вам.

форум

СНАУ: територія євроінтеграції

ОЛЕНА МОВЧАН

Сонячним осіннім днем 16 вересня Сумський національний аграрний університет став «Територією євроінтеграції». Саме таку назву мав Міжнародний аграрний форум, що відбувся за сприяння Сумської обласної державної адміністрації, Сумської обласної ради, Фонду підтримки розвитку малого та середнього підприємств. Захід об'єднав виробників сільськогосподарської продукції, переробні підприємства, постачальників техніки, сільськогосподарських машин та інших ресурсів, ставши майданчиком для ділових контактів та пошуку партнерів для аграрного бізнесу.

Розпочавшись на ганку головного корпусу привітаннями від голови Сумської обласної державної адміністрації Миколи Ключка та першого заступника голови Сумської обласної ради Анатолія Річкаля, за присутності першого заступ-

ника голови Сумської обласної державної адміністрації Олександра Марченка, заступника голови Сумської обласної державної адміністрації Миколи Подопрігори, голови постійної комісії з питань АПК Сумської обласної ради

Магомеда Галаєва, виконуючого обов'язки начальника департаменту агропромислового розвитку Сумської обласної державної адміністрації Петра Турчина, президента Торгово-промислової палати Сумської області Костянтина Макаренка, форум надалі відбувався практично на всій території СНАУ. «З відкриттям європейських ринків сільське господарство Сумщини отримує нове дихання та величезні перспективи, – запевнили сумчан представники влади, – і ось такі заходи, як сьогоднішній, сприяють розкриттю нашого потенціалу у цьому сенсі».

І фахівцям, і пересічним відвідувачам стали цікавими експозиції новітньої сільськогосподарської техніки, а також альтернативної енергетики, яка з кожним роком завойовує все нові й нові позиції на українському ринку. Можна було побачити, придбати та проконсультуватися зі спеціалістами щодо встановлення сонячних електростанцій, електроопалення, твердопаливного котла тощо. Автолюбителям мали змогу ознайомитися з різними моделями автомобілів та навіть випробувати їх на тест-драйві.

Закінчення на стор. 2

важливо

СНАУ: територія євроінтеграції

Початок на стор. 1

Для тих, кого більше приваблює тваринний світ, аніж машини, були організовані виставка племінних сільськогосподарських тварин – кіз, овець, кролів, курей, качок та голубів різних порід, а також показові виступи службових собак та прогулянки у кінних екіпажах. Це все було надзвичайно цікаво і дорослим, і особливо дітям, тим більше, що у міської дитини не завжди є можливість так близько і абсолютно безкоштовно поспілкуватися з тваринами.

І, оскільки наш захід був не тільки і не стільки розважальним, а перш за все науковим, значну увагу організатори приділили семінарам за напрямками «Ефективний аграрний бізнес», «Економічний розвиток сільських територій», «Органічне землеробство. Здорове харчування та привабливий бізнес», «Ефективне тваринництво» та «Сучасні технології переробки сільськогосподарської продукції». Спікерами виступили представники Сумської обласної

державної адміністрації, науковці Сумського НАУ, провідні спеціалісти сільськогосподарських підприємств Сумщини, а відвідати їх могли як фахівці, так і інші зацікавлені особи.

Для широкого кола відвідувачів працювала виставка-ярмарок. Асортимент просто вражав: вироби з льону, дерева, еко-косметика, м'ясо,

ковбасні вироби, риба, різноманітна молочна та кондитерська продукція, овочі, фрукти... А ще мед та продукти бджільництва, спеції, і – рай для любителів сиру! – різноманітні фермерські сири, які так просто кожного дня в магазині не купиш. Постійно юрмилися люди також у місцях проведення майстер-класів з виробництва сиру «Адигейський», виробництва морозива, приготування дерунів та млинців з дегустацією, а також майстер-класів з карвінгу, приготування коктейлів та обрізки дерев, які проводили фахівці Сумського НАУ.

Естетичну насолоду можна було отримати, відвідавши майданчик, на якому розмістилися композиції для конкурсу «Квіткова феєрія». Це традиційна для нашого університету культурно-мистецька подія, відповідно до умов якої кожен з факультетів має представити на суд глядачів та журі квіткову композицію, причому оцінюється не тільки її краса, а й наявність та точність втілення якоїсь ідеї, а також оригінальність. У цьому році у більшості композицій була та чи інакше висвітлена тема євроінтеграції у найрізноманітніших і найдивовижніших інтерпретаціях, кожен з факультетів старався, як міг. І ось маємо такі результати:

- номінація «Краще дизайнерське рі-

шення» – факультет агротехнологій та природокористування;
- номінація «Креативний підхід» – біологічно-технологічний факультет;
- номінація «Найоригінальніша композиція» – будівельний факультет;
- номінація «Неординарний творчий підхід» – факультет харчових технологій;
- III місце розділили між собою юридичний факультет та факультет економіки і менеджменту;
- II місце дісталось факультету ветеринарної медицини;
- I місце в цьому році виборів інженерно-технологічного факультету.

У рамках форуму відбулася низка цікавих заходів для школярів та студентів коледжів, які цього дня також були запрошені до СНАУ: експрес-екскурсії виставковими майданчиками, презентації спеціальностей «Країна професій», майстер-класи, вікторини, конкурси, зустрічі з випускниками СНАУ – успішними представниками агробізнесу, фотографування у фотозонах, фото-квест «Пункт призначення – СНАУ», переможці якого отримали дипломи та призи. А призіві місця розподілилися таким чином:

III місце – команда «Фізика-ядерники»;

II місце – команда «Соколята»;

I місце – команда «Топ-стоп Конотоп».

Все це супроводжувалося яскравою концертною програмою: своє мистецтво глядачам дарували народний ансамбль народного танцю «Весна», ансамбль сучасного бального танцю «Свей» та «Свейчики», ансамбль сучасного танцю «Шарм» та солісти вокальної студії СНАУ. Найменших відвідувачів нашого заходу розважали аніматори. Активно до проведення ярмарку долучилися представники Мало-висторопського коледжу СНАУ, представивши цікаву експозицію та концертну програму, а також Глухівського агротехнічного інституту з експозицією майстерно, з тонким художнім смаком виконаних різьблених виробів, рушників та еко-сумок. Незвичайним і видовищним став виступ Сергія Семенова, представника школи барменів «Барська справа»: майстерність та вправність, з якою він жонгулював пляшками і склянками, вражала, викликаючи щире захоплення.

Спілкуючись з учасниками форуму та відвідувачами ярмарку, ми почули багато схвальних відгуків: відзначалася масшта-

ність, радісна, тепла атмосфера свята, яку вдалося створити організаторам, інформаційна насиченість, можливість придбати ексклюзивні товари та продукти, цікаво та корисно провести час з родиною

міжнародний проект

Конкурс міні-грантів: хто став переможцем?

ОЛЕНА МОВЧАН

З метою підтримки наукової діяльності студентів та молодих науковців, а також ініціатив студентського самоврядування, за фінансової підтримки Чеської агенції розвитку в рамках спільного проекту Чеського університету при-

родничих наук, Сумського національного аграрного університету та Сумського державного університету «Посилення спроможності СНАУ та СумДУ у сфері якісної освіти та досліджень» в минулому навчальному році був оголошений конкурс міні-грантів. Робоча мова проекту – англійська.

Конкурс міні-грантів для підтримки наукової діяльності студентів та молодих науковців мав загальний бюджет біля 20 тисяч гривень, фонд міні-грантів для підтримки ініціатив студентського самоврядування складав 10 тисяч гривень. До участі у конкурсі запрошувалися студенти та аспіранти будь-якого року навчання, представники студентського самоврядування.

І ось 6 вересня 2017 року стали відомі імена переможців: ними стали три українських студенти та один іноземний.

Кращими журі визнали проекти «Experimental study of the effectiveness of «Microstimulin» («Brovaforma» Ltd) Ольги Турченко, «Competence Requirements of the Agrarian Labor Market of Ukraine» Ганни Глушкод, «Successful life» Workshop Development at Sumy National Agrarian University» Дар'ї Кривулі та «Ways And Factors That Affects Student's Motivation To Study – A Case Study Of Sumy National Agrarian University, Sumy – Ukraine» Лайнуса Джошуа Бака.

Заходи в межах наукового проекту будуть пов'язані з різними аспектами наукової діяльності молодих науковців, а в межах проекту розвитку – з різними аспектами університетського життя та активної позиції студентів, спрямованої на розвиток університету. Термін реалізації проектів – вересень-жовтень 2017 року.

Наприкінці вересня 2017 року очікуються

перші в цьому академічному році візити чеських експертів з розвитку якості освіти до Сумського національного аграрного університету. Влітку 2018 року планується проведення міжнародної літньої школи для студентів та аспірантів зі сталого розвитку

газета **Вісник**

Сумського національного аграрного університету заснована у 1991 році.

Мова видання – українська.

Реєстраційне свідоцтво СМ №376/35-пр від 22 лютого 2007 р.

Редактор: Олена Мовчан
Верстка: Людмила Барлітм.Суми,
вул.Герасима Кондратьєва, 160<http://sau.sumy.ua>

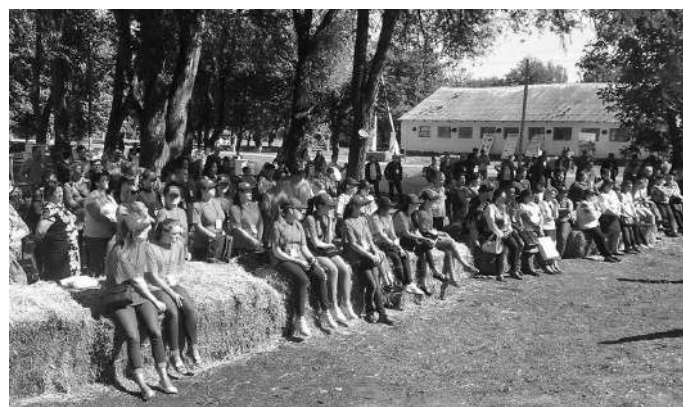
Газету набрано і зверстано в ІП медіацентрі СНАУ

Тираж – 1000 примірників.

співпраця

«Кернел-СНАУ»: передові технології, світові стандарти

14 вересня 2017 року у с. Максимівка Кременчуцького району Полтавської області на

високому професійному рівні була проведена виставка-виводка племінної молочної худоби компанії «Кернел».

Учасниками заходу стали 28 студентів біологічно-технологічного факультету Сумського національного аграрного університету та експерти Вікторія Вечорка і Юлія Павленко – викладачі цього ж факультету. За науково-методичного супроводу Сумського НАУ були показані селекційні досягнення серед молодянку, нетелів та корів-первісток.

Як зазначає у своєму дописі на Facebook ректор СНАУ Володимир Ладика, унікальність заходу полягає в

тому, що студенти СНАУ – майбутні технологи з виробництва та переробки продукції тваринництва мають можливість навчатися на кращих українських підприємствах, адже рівень розвитку та продуктивність тварин тут відповідають європейським та світовим стандартам: приріст телиць 900 грамів на добу і більше, осіменіння у віці 12-13 місяців, продуктивність 7000 кг і вище. Дотримання вищезазначених стандартів стало підставою для отримання цими підприємствами статусу племзаводів. Вже заплановано та у найближчій перспективі відбудеться створення навчального центру з тваринництва «Кернел-СНАУ».

У подальшому робота буде направлена на використання кращої світової сексованої генетики для масштабного племінного продажу під назвою проекту «Племінні молочні нетелі», що суттєво підвищить прибутковість галузі

ДОЗВІЛЛЯ

Студентам на ярмарку пропонували цікаве життя

ОЛЕНА МОВЧАН

7 вересня 2017 року перед головним корпусом Сумського національного аграрного університету вирував ярмарок. Але цього разу придбати на ньому можна було не ковбаси та сири, а дещо інше, і не менш важливе та корисне :) «Ярмарок можливостей» – саме під такою назвою пройшов на великій перерві цей веселий захід. І справді, презентували на ньому саме можливості для студентів нашого університету: як цікаво провести вільний час, реалізуватися як особистість, де проявити й розвинути свій талант?

Розпочався захід виступом учасників міжнародного проекту «Egazmus+», які влітку достойно представили наш університет у Польщі. Упродовж двох тижнів разом з молоддю з Польщі та Литви наші українські студенти спілкувалися, обмінювалися досвідом, дізнавалися про інші країни та презентували свою. Вивчили польські та литовські

Столики колективів «Шарм» (сучасні танці) та «Юність» (вокал) привертали увагу великою кількістю фото із закордонних мандрівок. Про можливості, які надаються учасникам, розповідали також представники центру сталого розвитку,

Як цікаво провести вільний час, реалізуватися як особистість, де проявити й розвинути свій талант?

студсамоврядування, профкому студентів та аспірантів, благодійної організації «Під крилом добра СНАУ». А ще в нашому університеті можна записатися до автошколи чи кінноспортивного клубу – так, дивись, і навчишся керувати чи то автомобілем, чи конем :) Тим, хто не уявляє свого життя без спорту, пропонувалися різноманітні

спортивні секції – від настільного тенісу до кікбоксингу. Біля столика «Профорієнтаційна діяльність» можна було дізнатися більше про СНАУ та факультети, отримати буклети і флаєри. До речі, за словами помічника проректора з питань профорієнтації Ніни Мельник, серед цьогорічних першокурсників СНАУ багато тих, хто в минулому році ще школярами стали учасниками профорієнтаційного та-

футболу і

пісні, а також польки, які й були ними майстерно виконані на відкритті ярмарку. Відповідно, маємо надію, що десь у Польщі та Литві студенти співають українські пісні та танцюють українські танці. Така ось євроінтеграція :) Кожен колектив художньої самодіяльності намагався привернути увагу до себе: народники – яскрава «Весна» у сценічних українських костюмах, витончені бальники зі «Свея» та маленькі «Свейчики», які жваво рухалися на роликах та роздавали візитки...

арт-проект

Швейцарський проект в Україні: мурали як символ дружби народів

АННА ЛОГВИН

Посольство Швейцарії в Україні ініціювало арт-проект, результатом якого стали мурали на стіні корпусу інженерно-технологічного факультету Сумського національного аграрного університету.

Ця велика мистецька подія була організована на честь проекту «Хелп Пойнт Суми», який був започаткований у 2006 році швейцарською фрей Маріанн Піфаретті та вже протягом 20 років перевозить важливі гуманітарні вантажі до нашого міста. Куратором проекту стала Respublica FEST (Київ – Кам'янець-Подільський). Творчу частину організувала сумська майстерня творчих ідей «Urban Lys», а технічну частину – Сумська Торгова Група-маркет.

Швейцарський художник Матіас Амслер, відомий під псевдонімом Pollo7, переніс свій авторський ескіз на стіну корпусу всього за один день, а всю роботу закінчив за тиждень. Вершинок на равлику, що є символом дружби, став чудовою прикрасою не тільки університету, а й всього міста Суми, адже охочі жителі приходять до Сумського НАУ, щоб на власні очі побачити роботу швейцарського художника та оцінити творчість українських митців.

Що ж стосується реалізації української частини проекту, наші художники Надія Білокур та Роман Линник також закінчили роботу над муралом. Малюнок

назвали «Сублімація», адже речовина, що виливається з чаші на малюнку, переходить з рідкого до твердого хімічного стану. Дівчина з «космічною» зачіскою виглядає справді казково та неординарно. На українському муралі також

розкрита тема дружби, але, на відміну від зображення швидкого вершинок, що осідлав повільного равлика, малюнок українських митців вийшов більш ніжним, з м'якими лініями та чіткими переходами

бору «Еко-проф».

За словами керівників художніх колективів, молодь активно цікавилася, підходячи до столиків та ставлячи безліч питань. Одне з найпопулярніших – чи обов'язково треба мати досвід, щоб займатися у колективах СНАУ танцями та співами, грати у КВН. «Ні, зовсім не обов'язково», – запевняють керівники. Головне – це ваше щире бажання, а навчити людину, яка цього хоче, – то і є завдання кожного тренера та педагога. Величезний досвід роботи колективів свідчить, що вже буквально за півроку студенти починають демонструвати успіхи у

Студенти починають демонструвати успіхи у творчості, навіть якщо до цього вони ніколи не були на сцені

творчості, навіть якщо до цього вони ніколи не були на сцені.

Тож, шановні студенти, не гайте часу, мерщій на репетицію до влюбаного вами колективу! Бо студентські роки промайнуть дуже швидко, і в подальшому дорослому житті, якщо захочете навчитися танцювати чи співати, вам доведеться викладати за це чималенькі кошти. Не втрачайте можливостей, які надає вам Сумський національний аграрний університет, і тоді вам точно буде що згадати зі свого студентства, а спогади ці будуть яскравими і приємними

експертна думка

Фермери чи агрохолдинги? Оптимальна модель розвитку українського агробізнесу

ВАДИМ АРИСТОВ, експерт

Перш за все, давайте визначимося з формулюваннями. Я вважаю, що «агробізнес» і «сільське господарство» – це два абсолютно різних види людської діяльності. Агробізнес – це усвідомлена діяльність з метою отримання прибутку через створення суспільно корисних благ, в основі якої лежать правильні технологічні підходи (причому мова йде не тільки про технології виробництва, але і про технології управління, обліку, маркетингу та ін.). Таким чином, агробізнес керується виключно здоровим глуздом і прагматизмом. Сільське господарство ж, на мою думку, – це діяльність, яку людина веде заради задоволення на своїй присадибній ділянці. Можна сказати, що це різновид хобі. Розмір ділянки значення не має й іноді може досягати сотень тисяч га.

Ключова відмінність першого від другого в тому, що агробізнес дозволяє отримати передбачувані результати! Навіть з урахуванням того поки ще малокерованого фактору, як погода.

Фермер – це людина, безпосередньо зайнята агровиробництвом. Тобто буквально сам сидить за кермом трактора, комбайна... Може використовувати працю найманих робітників, але важливо те, що сам працює на землі. Власник або директор фермерського господарства, не кажучи вже про агропідприємство, фермером у строгому сенсі не є! Дуже часто термін «фермер» використовується у значенні «дрібний чи середній агровиробник», представник малого та середнього агробізнесу.

Агробізнес – це підприємство (частіше за все ТОВ), основною діяльністю якого є агробізнес. Воно має значну кількість землі в обробці (як правило, орендує паї населення).

Агрохолдинг – кілька агропідприємств (іноді багато), які перебувають у володінні однієї особи (декількох пов'язаних осіб) і об'єднані загальною системою управління з метою підвищення ефективності операційної діяльності.

Нішеві культури (продукти) – це всі небіржові культури. Споживаються не масовим споживачем, тому мають обмежений попит, але низьку цінову еластичність. Інакше кажучи, ціна на нішеві продукти може значно перевищувати ціну на «звичайні» і часто визначається нематеріальними якісними характеристиками, такими, як смак, букет, корисність для здоров'я і т.д. У наших умовах до нішевих культур можна віднести ягоди, горіхи, мускусний гарбуз, льон, шафран, а також екзотичні злаки (спельта, жито, кіноа), спаржу, овочі або органічні продукти. Безумовно, до них належать такі продукти з високою питомою часткою нематеріальної (інтелектуальної) складової в доданій вартості і ціні реалізації, як сир, вино (взагалі алкогольні напої), м'ясні спеціалітети. Важливою особливістю нішевих культур є і те, що вони, як правило, досить трудомісткі і ресурсовитратні у вирощуванні (виробництві), їх виробництво дуже складно або неможливо масштабувати.

Яка ж модель розвитку агросектору є найбільш перспективною для нашої країни?

Говорячи про основні моделі агробізнесу, фахівці часто наводять як приклад дві основні: так звану «аргентинську», в якій великі агропідприємства обробляють великі масиви земель і забезпечують досить значний обсяг виробництва агропродукції масового попиту і споживання, і так звану «французьку» або «європейську» модель, в якій головним виробником агропродукції є фермер зі своєю сім'єю, а основною продукцією – сир, масло, оливки та ін. Причому говорять про ці моделі як про дві альтернативи і взаємовиключні: або – або. Або агрохолдинги, або фермери. Досить поширеною останнім часом стала думка, що агрохолдинги шкідливі й похижають експлуатують природні ресурси, попутно знищуючи село, а фермери – благо, і тільки відсутність належної турботи і підтрим-

ки з боку держави (як в ЄС!) не дає їм стати успішним і найбільш представленим класом агровиробників.

Щоб зрозуміти роль агрохолдингів у сучасній українській економіці, пропоную озирнутися на 26 років і згадати, що вони прийшли на зміну радянському колгоспу. Саме становлення і розвиток агрохолдингів забезпечило доступ до фінансування, і, таким чином, до сучасних технологій. Саме воно дозволило за короткий термін сформувати досить потужний сектор економіки і по ряду напрямків забезпечило без перебільшення проривний розвиток. Чи не буде також перебільшенням сказати, що існуючим статусом могутнього агроекспортера і досить помітним становищем у глобальній економіці Україна зобов'язана саме агрохолдингам? До речі, з Аргентиною стан справ точно такий же. З країни-імпортера продовольства вона за відносно короткий термін перетворилася на одного з найбільших його експортерів. Крім виробництва традиційних високомаржинальних культур рослинництва, агрохолдинги розвивали стратегію вертикальної інтеграції, розвивали переробку, виробництво продуктів харчування, створювали потуж-

Фермер здатний зробити те, що неможливо ні в якому вертикально інтегрованому агрохолдингу

ності зі зберігання і перевалки. Це в тому числі й десятки тисяч робочих місць. Так, напевно, можна говорити про те, що ефективність агровиробництва в Україні не така висока, як в ЄС або в США з точки зору виручки з одного га ріллі. Але вона, безумовно, в десятки й сотні разів вище, ніж була в Радянському Союзі.

Нішеві продукти агрохолдинги не виробляють

Але, коли мова йде про виробництво нішевих продуктів, то очевидно, що це не про агрохолдинги. Чому? А все той же ефект масштабу! Агрохолдинги оперують величезними обсягами землі в умовах вкрай нетривалого вікна можливостей, що визначається природою (погодною). Простіше кажучи, оптимальні терміни проведення основних робіт обмежені декількома тижнями у кращому випадку. Тому агрохолдинги застосовують широкогозахватну техніку, системи автоматизованого управління і контролю логістики, цілодобовий режим роботи в розпал посівної або збирання врожаю. Така особливість їх виробничого циклу й відповідної йому бізнес-моделі.

Фермер здатний зробити те, що неможливо ні в якому вертикально інтегрованому агрохолдингу. Особливо, своїми руками, підв'язати кожен кущик, обрізати кожне дерево, подиви-

тися кожен тварину. Фермер може максимально розкрити і реалізувати потенціал земельної ділянки, рослини, тварини. Саме фермер і тільки фермер може створювати гастрономічні шедеври виноградарства або сироваріння.

Часто можна почути, що агрохолдинги забезпечують експорт агропродукції і, відповідно, притік валютного виручку до країни і, як наслідок, позитивний торговельний

баланс. Фермери ж не зможуть забезпечити таких експортних валютних надходжень. Це, безумовно, відповідає дійсності, але не варто забувати, що експорт агропродукції (більшості масових біржових культур і продуктів) супроводжується дуже великим валютним же імпортом добрив, техніки та ін.

Що до експортного потенціалу і можливостей МСБ (малого та середнього бізнесу), то я хочу привести лише один приклад – експорт шотландського віскі. Його обсяг у грошовому вираженні можна порівняти з об'ємом українського аграрного експорту (приблизно 6 і 15 млрд. дол. США відповідно). А будь-яка віскокурня – це найтиповіший МСБ.

Та й в Україні вже досить вражаючих прикладів дуже успішної експортної активності фермерів і їх експансії на ринки ЄС і США. І саме з нішевими продуктами – органічними соками, злаками, суперфудом, овочами, органічними маслами, ягодами. Список, сподіваюся, буде розширюватися. Так, звичайно, експорт вимагає від українського фермера і додаткових інвестицій, і іноді значних марке-

Жоден фермер не вирощуватиме окремо продукцію високої якості на експорт і менш якісну для внутрішнього споживання!

тингових зусиль, проходження досить відповідальної процедури сертифікації, але, поперше, складно – не є неможливо, і багато хто вже пройшли цей шлях, а по-друге, я впевнений, що це безальтернативна необхідність. І справа навіть не у валютній виручці як основі фінансового благополуччя і стабільності фермерського господарства. Справа в тому, що експортна готовність передбачає відповідність суворим стандартам безпеки і якості продуктів харчування! Інакше кажучи, експорт – це найвищий етап розвитку агропідприємства. Наслідком для внутрішнього ринку також є підвищення якості продуктів харчування і посилення конкуренції виробників, від чого в кінцевому підсумку вииграє споживач, тобто ми всі. Адаже жоден фермер не вирощуватиме окремо продукцію високої якості на експорт і менш якісну для внутрішнього споживання!

А як щодо розвитку сільських територій?

На мою думку, питання розвитку агробізнесу та питання розвитку сільських територій – це два різних питання. У бізнесу немає іншої соціальної відповідальності, крім як генерувати справжню цінність і корисність. І через неї, відповідно, прибуток. Це передбачає і дбайливе ставлення до навколишнього середовища, і розвиток людського потенціалу співробітників, і турботу про репутацію, і меценатство. Але жодним чином не повинно виражатися в додатковому «добровільному» оподаткуванні у вигляді так званого «соціального навантаження» на гектар орендованих земель або участі в інфраструктурних проєктах місцевої влади.

Ну й останнє. Численним захисникам українського села як основи самобутності народу і бази економічного процвітання країни варто було б поїхати і рік пожити в реальному

селі. Без електрики, доріг, медичної допомоги. Я глибоко переконаний, що це радянське село, ганебний пережиток колгоспного ладу, зовсім не пристосоване для проживання людей, має канути в небуття. Йому на зміну повинні прийти комфортні компактні поселення людей, що віддають перевагу саме такому стилю життя (ближче до природи, більш екологічному) та зайнятих працею у різних сферах економіки, в тому числі і в агровиробництві. З високим рівнем переробки до кінцевих продуктів споживання на місці. І відповідним рівнем розвитку інфраструктури – дороги, школи, лікарні, магазини. Зрозуміло, що розвиток сільських територій – це завдання державного рівня, і воно не може бути вирішене без участі держави і за короткий час. Це аж ніяк не означає, що не варто про це думати зараз і робити зусилля, спрямовані на досягнення позитивних результатів і синергетичних ефектів. Зростання добробуту населення, економічний розвиток і процвітання як результат розвитку вітчизняного агросектору в цілому і фермерства зокрема – запорука успішного розвитку сільських територій.

Так яка ж модель виглядає найбільш прийнятною для України?

Я вважаю, що ми маємо унікальну можливість об'єднати обидві. Існуючі агрохолдинги вступили в стадію здорової конкуренції. Вони вже змушені конкурувати за ресурси – в першу чергу людські. Конкуренція за доступ до землі посилюється. На черзі, думаю, вода. У цій, уже багато в чому ринковій, конкуренції виживуть і переможуть найбільш пристосовані з точки зору ефективності компанії. Решта припинять своє існування. Їх місця займуть нові. Кращі. Більш ефективні.

Паралельно можливо і необхідно розвивати малий та середній бізнес. Це не тільки питання стимулювання підприємницької ініціативи, а й питання розвитку економіки. Тільки збільшення загальної кількості економічно активних одиниць забезпечить розвиток ринкових відносин за рахунок конкуренції, забезпечить оздоровлення, зростання і розвиток економіки.

Один дуже поважний експерт якось сказав: «Нішеві продукти – це доля або дуже бідних, або дуже багатих країн». Малось на увазі, що їх виробництво стимулює або відсутність доступу до технологій і фінансування (країни, що розвиваються) або потужна державна підтримка (загальна аграрна політика ЄС – CAP, суть якої і є за великим рахунком субсидування фермерів, що обходиться кожному жителю ЄС, включаючи дітей і людей похилого віку, приблизно у 0,3 євро в день). В Україні, в силу неоднорідності ступеня розвиненості агрокомпаній і високого ступеня невизначеності структури виробництва, ми маємо унікальну, на мій погляд, можливість спробувати створити умови для розвитку обох моделей одночасно. З метою скористатися перевагами кожної з них, посилити конкуренцію і тим самим дати потужний поштовх економічному розвитку країни і такої його важливої складової, як агробізнес. Велика кількість компаній, різноманітних за формою власності, кількістю земель в обробці, кількістю найманого персоналу, виробничою спеціалізацією, маркетинговою стратегією – запорука постійного стійкого зростання і розвитку!♦

фаховий погляд

Ілюзорні преференції, або що таке коефіцієнт 1,02

МИКОЛА ХОМЕНКО,
заслужений працівник освіти

Експерти жваво обговорюють результати вступної кампанії цього року. З кожним роком зменшується кількість скарг з боку батьків і абітурієнтів до МОН: а що скажитись, якщо загалом закладаються критерії, які зорієнтовані, в першу чергу, на відбір до провідних престижних навчальних закладів, заради навчання в яких абітурієнт згоден відмовитися від бюджетного місця в периферійному виші.

Подобається чи не подобається, але залишається лише констатувати, що процес оптимізації вищих навчальних закладів буде відбуватися незалежно від прямого адміністративного впливу. Через 5 років ми, напевно, недорахуємося десятків так зо два навчальних закладів. Демографічна ситуація, імміграційна політика, престижність спеціальностей, репутація вишів, сільська школа – це питання не сьогоднішні, та й спроба їх вирішити законодавчим шляхом і навіть внесенням змін у Конституцію України, напевно, мало що змінять.

Що залишається: радити, що в нас такої популярності набрала вища освіта, чи хвилюватися від того, що в країні не вистачає робітничих кадрів? Скажу відверто: скільки б не говорили, що потрібно йти навчатися на токаря,

слюсаря, тракториста, батьки, а вони є головними в визначенні, куди і на кого піде навчатися їх чадо, свій вибір зробили вже давно. Хотілося б, звичайно, у Гарвард або Оксфорд, але хоча б просто вищу освіту дитині отримати українське-батько потурбується.

Що турбує і чого б хотілося?

1. Підвищити сільський коефіцієнт хоча б до 1,15, і не тільки при вступі до аграрних навчальних закладів, особливо враховуючи, що з 64 тис. сільських дітей, що закінчили школу в цьому році, вступило лише 28 тис.

2. Залишити прийом випускників технікумів і коледжів за результатами фахових випробувань при вступі на споріднені спеціальності. Спроба з наступного року перейти на прийом через ЗНО призведе не тільки до зменшення професійно зорієнтованих абітурієнтів у більшості навчальних закладів. В окремих навчальних закладах відсоток випускників технікумів становить 50 і більше.

Враховуючи, що внаслідок різниці в заробітній платі викладачів з вчителями шкіл почався масовий перехід педагогів

загальноосвітнього циклу коледжів у школи, це в значній мірі вплине на якість підготовки загальноосвітніх дисциплін. Зважаючи на те, що планується запровадження в новому навчальному році ЗНО, зменшиться кількість абітурієнтів до технікумів і коледжів. І на це не вплине, як у подальшому буде називатись цей рівень підготовки. От вам і оптимізація мережі навчальних закладів♦

а ви знали?

Пришелець з Південної Америки

З кожним роком у нашій країні зростає популярність так званих нішевих культур, до яких належить і кіноа. Ці невеличкі зернятка можна зустріти на полицях супермаркетів, а в Інтернеті вже досить багато рецептів, як же ж правильно її приготувати. Що ж це за крупа така?

Якщо бути точним, то кіноа насправді – це не зернова, а псевдозернова культура, простіше кажучи – це лобода.

Батьківщиною кіноа вважають береги легендарного озера Тітікака. Там вона росте у вигляді високих кущів. У місцевих індіанців кіноа входить до раціону поряд з кукурудзою і картоплею, і чимось вишуканим не вважається. У їжу йде насіння, що зовні дуже нагадує зернятка гречки, тільки різного кольору. Колір насіння кіноа залежить від сорту, і зернятка можуть бути і білими, і червоними, і коричневими, і чорними. Зверху зернятка вкрите гіркою оболонкою. Тому перед тим, як щонабудь готувати, обов'язково треба позбутися від сапонінів – гірких речовин. Для цього достатньо буде ретельно промити насіння кіноа у

чистій воді. Сапоніни зробили кіноа практично невразливою рослиною для гризунів і інших шкідників: гірке насіння нікому не подобається. Тому посадкам кіноа практично ніщо й ніхто не загрожує, і врожайність цієї культури майже завжди висока, а хімікати при її вирощуванні не потрібні.

У чому цінність?

Сам по собі смак кіноа виражений не яскраво. Саме тому з кіноа можна готувати і солодкі, і несолодкі страви, додавати до холодних та гарячих закусок і салатів, використовувати замість м'яса у вегетаріанському харчуванні.

Крупа містить велику кількість протеїну (білка) та інших цінних корисних речовин, таких, як кальцій. У ній зовсім мало жирів і багато харчових волокон, тому вона є незамінною для тих, хто хоче скинути вагу. Але найцінніше у кіноа – це те, що крупа зовсім не містить глютену (клейковини). Це просто дарунок природи для тих людей, чие здоров'я змушує їх дотримуватися безглютенової дієти.

Кіноа – один з найкорисніших злаків: рибофлавіну, клітковини, комплексних вуглеводів і фолієвої кислоти у ній більше, ніж у пшениці, ячмені та рисі. При цьому кіноа засвоюється організмом практично повністю, за цією властивістю з нею може посперечатися хіба що материнське молоко (проте ним, на відміну від кіноа, ми не можемо харчуватися все життя). У крупі міститься достатня кількість лізину – амінокислоти, яка сприяє кращому засвоєнню кальцію, що в свою чергу вкрай важливо для формування міцного здорового скелета, кісток, волосся й зубів. Крім того, лізин сприяє якнайшвидшому загоєнню тканин, що стане в нагоді при різних порізах і пошкодженнях шкірного покриву.

Просто і зі смаком

Незважаючи на те, що це не зернова культура, використовують насіння кіноа саме як зерно. Розварене насіння стає майже прозорим і збільшується у чотири рази. У вареному вигляді насіння кіноа має ніжний присмак горіхів і приємну зернисту структуру. А пророщування насіння взагалі займає 2-3 години. Кіноа відмінно підходить для різних салатів і начинок, а також повноцінно замінює рис у плові та булгур. Останнім часом ця крупа набуває величезної популярності та входить до складу багатьох вишуканих страв у найдорожчих ресторанах світу.

Як же готувати кіноа?

Насправді це зовсім нескладно, і найчастіше кіноа просто варять. При варінні крупа сильно розбухає за рахунок своєї волокнистої структури. У каструлю з кіноа наливають холодну воду і варять на маленькому вогні 15 (поки вона стане м'якою).

Крупа є гідною альтернативою вівсу: страва від такої заміни анітрохи не програє. Зварені зерна можна їсти як солодкий сніданок, додавши сухофрукти, горіхи або мед. Також можна додавати крупу в різні вегетаріанські страви для текстури. У вегетаріанському харчуванні кіноа часто використовують як інгредієнт для бутербродів.

Кіноа можна додавати в пироги, супи й запіканки або посипати ними печиво: зерна надають страві унікальний смак, збагачуючи її цінними поживними речовинами й волокнами♦

Підготувала ОЛЕНА МОВЧАН

кулінарний клуб

Кіноа з куркою та овочами

Інгредієнти:

Кіноа – 1 склянка
Овочевий бульйон – 2 склянки
Оливкова олія – 2-3 ст.л.
Цибуля ріпчаста – 1 шт.
Часник – 2 зубчики
Куряча грудка – 2 шт.
Цукіні – 1 шт.
Помідор – 1 шт.
Сир фета – 150 г
Базилік (листочки) – 10 шт.
Сік лимона – 1 ст.л.

Приготування:

У каструлю влити овочевий бульйон і всипати кіноа. Довести до кипіння на середньому вогні. Потім накрити кришкою й варити близько 10 хвилин на слабкому вогні, поки бульйон не вбереться. Знявши з вогню, залишити кіноа під кришкою у теплом місці.

У цей час підготувати овочі.

Дрібно нарізати цибулю й часник. Цукіні й помідор порізати кубиками. Курячу грудку порізати на шматочки.

У сковороду з розігрітою оливковою олією викласти цибулю й часник. Смажити овочі, помішуючи, близько 5 хвилин до прозорості. Додати шматочки курки і смажити ще 5 хвилин до зарум'янювання. Потім курку вийняти, додати в сковороду трохи олії і цукіні з помідором. Перемішавши, тушувати овочі близько 5 хвилин до м'якості.

Повернути курку в сковороду з овочами, додати подрібнену фету, листя базиліка й сік лимона. Тушувати всі разом під кришкою приблизно 10 хвилин до готовності курки.

Розкласти кіноа по тарілках, поруч (або зверху) викласти курку з овочами і подати страву на стіл.

Смачного!

проект

МОН оприлюднило проект Умов вступу до вишів

Міністерство освіти і науки розробило і оприлюднило для громадського обговорення проект Умов прийому на навчання до вищих навчальних закладів України у 2018 році. Документ після його затвердження стане обов'язковим для вищих навчальних закладів незалежно від форм власності та підпорядкування, окрім вищих військових навчальних закладів.

Планується, що **реєстрація електронних кабінетів вступників** для вступу на перший курс бакалаврату або магістратури медичного, фармацевтичного та ветеринарного спрямувань та завантаження додатків до документів про повну загальну середню освіту **розпочнеться 02 липня та закінчиться 25 липня.**

Прийом заяв та документів від вступників має **розпочатися 12 липня**, і **буде завершений 20 липня** для осіб, які вступають на основі співбесіди, вступних іспитів або творчих конкурсів, і **26 липня** для осіб, які вступають тільки на основі сертифікатів ЗНО.

Творчі конкурси будуть проведені у кілька сесій **від 17 до 26 липня, вступні іспити – з 21 по 26 липня, а співбесіди з 21 по 23 липня** включно.

Формування рейтингового списку вступників, які вступатимуть на основі сертифікатів ЗНО, творчих конкурсів та вступних іспитів із зазначенням рекомендацій до зарахування буде **завершено не пізніше 1 серпня.**

Вступники, які отримають рекомендації, мають виконати вимоги до зарахування на місця державного або регіонального замовлення **з 6 серпня до 12.00.**

Планується, що **зарахування вступників** за державним або регіональним замовленням буде проведено **з 7 серпня не пізніше 12.00**, а за кошти фізичних та юридичних осіб – **не пізніше 30 вересня.**

Вступники на основі повної загальної середньої освіти за денною та заочною формами навчання подаватимуть заяви в електронній формі.

Планується надати право абітурієнтам подати до дев'яти заяв до вишів на місця державного та регіонального замовлення та не більше ніж з чотирьох спеціальностей. Подання заяв на конкурсні пропозиції для участі в конкурсі на місця за кошти фізичних або юридичних осіб обмежуватись не буде.

Для допомоги вступникам вищі навчальні заклади можуть створювати консультативні центри при приймальних комісіях.

У 2018 році Міносвіти пропонує приймати сертифікати зовнішнього незалежного оцінювання 2016, 2017 та 2018 років, крім оцінок з англійської, французької, німецької та іспанської мов. Оцінки з англійської, французької, німецької та іспанської мов прийматимуться лише з сертифікатів зовнішнього незалежного оцінювання 2018 року.

Для конкурсного відбору осіб, які на основі повної загальної середньої освіти вступатимуть на перший курс бакалавра (магістра медичного, фармацевтичного та ветеринарного спрямувань), будуть зараховуватись бали сертифікатів ЗНО з трьох конкурсних предметів.

Якщо в якості конкурсного предмета встановлено іноземну мову, то вступник має право подавати оцінку з сертифікату 2018 року з однієї з іноземних мов (англійська, німецька, французька або іспанська) на власний розсуд.

випускнику

Топ-5 навичок випускника, які насправді потрібні сучасним аграрним компаніям

Вже зовсім скоро настане той омріяний час, коли ви нарешті отримаєте диплом. Незалежно від вашої спеціальності – менеджмент, агрономія, промислове та цивільне будівництво, ветеринарія чи будь-яка інша (у СНАУ їх 25!), – ви повинні розуміти, що наявність диплома означає лише те, що ви отримали базові академічні знання. Ваш ступінь бакалавра або магістра свідчить, що ви досягли академічних успіхів у певних дисциплінах, старанно навчалися та добре склали заліки й іспити. Та все це не означає, що ви маєте навички, необхідні для успішної побудови кар'єри. Як ж саме? Чого насправді очікує від молодих фахівців роботодавець?

Ключовими навичками, які визначали грамотність людини в індустріальну епоху, були читання, письмо та арифметика. Але як-ніяк XXI сторіччя надворі, і сьогодні акценти зміщуються у бік вміння критично мислити, здатності до взаємодії та комунікації, творчого підходу до справи, навичок управління часом та управління проектами, емоційного інтелекту та особистої відповідальності.

То на що ж, крім диплому, зверне увагу роботодавець?

Комунікація

Ви повинні вміти донести до інших свої ідеї та розробки у чіткому та стислому вигляді без граматичних помилок. Ваш рівень письмової комунікації скаже багато чого про вас. Граматика, логічна структура викладення інформації та інтонація є кількома ключовими елементами, які дадуть змогу побачити вашому менеджеру та колегам, що ви звертаєте увагу на деталі, впевнені у своїх ідеях, поважаєте інших та даєте собі достатньо часу, щоб ще раз переглянути написане перед тим як натиснути «Надіслати».

Управління часом

Це можете бути дуже суб'єктивним – допоки ви не потрапите на робоче місце. Проекти, терміни, поточні завдання, дослідження, професійний розвиток, клієнт-сервіс, корпоративні зустрічі й таке інше стануть для вас буденними справами. Від того, як ви керуєте власним розкладом, встановлюєте темп та спілкуєтесь з колегами та керівництвом, буде залежати ваша результативність. І цей пункт не про виконання завдань вчасно, ні! Він про ЯКІСНЕ виконання завдань вчасно.

актуально

Серед переможців конкурсу – молоді вчені СНАУ

19 вересня 2017 року відбулася знакова для наукового світу подія: конкурсною комісією Міністерства освіти і науки України на чолі з міністром Лілією Гриневич було ухвалено рішення про фінансування за державний кошт 123 проектів, які перемогли на цьогорічному конкурсі наукових робіт молодих учених.

Серед переможців – проектів, присвячених військовій тематиці, дослідженню космосу, освоєнню альтернативних джерел енергії, розробці нових технологій, захисту інформації тощо, є також і чотири проекти молодих вчених Сумського національного аграрного університету: «Формування механізму реалізації інтегрованого територіального управління в умовах переходу до сталого розвитку», «Удосконалення законодавства України щодо забезпечення безпеки сфери банківської діяльності в умовах євроінтеграції: економіко-правовий аспект», «Біолого-екологічні особливості вирощування Ginkgo biloba L., як органічної сировини, у фармацевтичних цілях шляхом створення плантацій в умовах Північно-східного Лісостепу» та «Розробка технології органічних сушених овочевих і плодово-ягідних напівфабрикатів та енергоефективної установки з використанням сонячних

Серед переможців – чотири проекти молодих вчених Сумського національного аграрного університету

панелей». «Зараз ми вже вдруге проводимо конкурс проектів наукових робіт молодих учених, які працюють чи навчаються у вишах або наукових установах МОН. Порівняно з минулим роком, ми внесли певні зміни у процедуру його проведення. Так, з'явилася можливість фінансування більш тривалих – трирічних проектів. Експертизу кожної роботи проводили 5 фахівців, і загальна кількість балів

Управління проектами

Ви не зможете досягти успіху у жодній сфері, якщо не навчитесь керувати власним часом та організувати інших. Більшість проектів не є індивідуальними, вони включають в себе етапи обговорення, схвалення та роботи у багатофункціональних групах. Успішний менеджер проектів одночасно повинен бути також і мотиватором команди – відзначати поточні успіхи, направляти команду, спиратись на її сильні сторони, для найкращого виконання проекту в запланований термін.

Розв'язання проблем

Ця навичка має два аспекти у діловому світі – вміння вирішувати проблеми та вміння приймати рішення. Один з найбільш драгуючих факторів для менеджера – це отримати інформацію про проблему від підлег-

лого без шляхів вирішення цієї проблеми. Вам завжди будуть раді дати пораду, але тільки у відповідь на ваші пропозиції. Це допомагає побачити ваш процес розвитку в компанії та набуті знання. Крім того, менеджер зможе побачити, яких саме знань вам не вистачає, та направити вас вірним шляхом розвитку.

Щоб заслужити довіру до себе та навчитись приймати вірні рішення, необхідно не лінуватись та ознайомитись із правилами та процедурами компанії та тими межами, в яких ви можете приймати рішення. Важливо знати, які рішення може прийняти ваш безпосередній керівник, а які необхідно транслювати далі. Якщо це не очевидно – розмовляйте, питайте, дізнавайтесь.

Особиста відповідальність

Якщо вам вдалось опанувати перші 4 навички, то ви знаходитеся

на шляху до відповідальності. Це вміння стосується вашої надійності та вміння будувати відносини. Якщо ви зробили помилку – виправте її якомога скоріше. І не забувайте – керівник волів би почути про помилку саме від вас, а не від когось іншого.

Яким чином ви можете покращити свої навички? Ось декілька інструментів та ідей:

Залученість, активність, ініціативність

Не лінуйтесь, і ще під час навчання шукайте організації, які б поєднували вас з вашою майбутньою кар'єрою. Будьте активними під час Днів Кар'єри, що проводить ваш навчальний заклад, розглядайте всі можливості для проходження стажувань, знайомтесь з досвідченими фахівцями галузі. Сумський національний аграрний університет дає достатньо можливостей для отримання додаткових практичних знань.

Волонтерство

Зараз йдеться не про одноразову спробу, а про будь-які постійні або регулярні проекти, які показують вашу громадянську активність. Це може бути будь-що – соціальні проекти, кампанії із залучення коштів, організація товариських змагань тощо. Залученість до такого роду ініціатив показує, що ви вмієте раціонально використовувати ваш особистий час, підкреслює вашу проактивність, відповідальність та вміння вирішувати проблеми, і, що головне – небайдужість, що високо цінується компаніями.

Навчання протягом всього життя

Розпочніть просто сьогодні! Скористайтесь перевагами вебінарів, конференцій, виставок, Днів поля абощо. Сьогоднішні технології дозволяють отримувати знання навіть у віддаленому доступі, дистанційно.

Постійне навчання – ключ до вашого успіху!♦

можців у держбюджет уже закладено 13,4 млн. гривень. Міністр відзначила, що ця сума не є значною, однак конкурс – це скоріше мотивація. Одна з головних його цілей – дати шанс якомога більшій кількості молодих вчених хоча б раз стати керівником наукового проекту та отримати новий досвід.

Загалом на конкурс було подано 362 проекти з понад 100 вишів та наукових установ МОН.

«Конкурс показав широке географічне та демографічне покриття за всіма напрямками. Причому, дуже

важливо, що з'явилися роботи, які мають значення для зміцнення обороноздатності, створення сучасних технологій тощо. Але водночас нам треба й далі працювати над удосконаленням процедури конкурсу», – розповів заступник Міністра освіти і науки Максим Стріха.

Торік на конкурс було відібрано 79 проектів молодих вчених. На їх фінансування 2016-го було виділено 12 млн. гривень, а цього року для продовження виконання цих робіт виділили ще майже 30 мільйонів♦

спорт

Свято сильних і спритних

ОЛЕНА МОВЧАН

Розпочалося свято урочистим парадом: доріжками стадіону крокували збірні команди факультетів на чолі з відповідальними за спортивно-масову роботу викладачами кафедри фізичного виховання.

На головній трибуні їх вітали гості свята – голова обласного відділення Національного олімпійського комітету України Олена Петрова, начальник Сумського обласного відділення комітету фізичного виховання та спорту Владислав Маслов, начальник відділу у справах сім'ї, молоді та спорту Сумської міської ради Віра Мотречко, проректори Валерій Жмайлов та Олександр Маслак, голова профкому співробітників СНАУ Анатолій Саєнко, завідувач кафедри фізичного виховання Сергій Хоменко, студент Дар'я Кривуля та голова профкому студентів та аспірантів Сергій Войтенко.

Одним з найурочистіших моментів свята є підняття Державного Прапора України, і це право щорічно надається студентам, що мають особливі спортивні успіхи й досягнення. У цьому році почесне право підняття Прапора було надано студенту юридичного факультету, бронзовому призеру Чемпіонату світу з панкратіону Максиму Березіну та студентці будівельного факультету, майстру спорту України зі спортивної та фітнес-аеробіки Карині Улько.

«Всі 40 років існування нашого університету тут велику увагу приділяли розвитку спорту, – запевнив проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи Валерій Жмайлов, вітаючи присутніх зі святом. – Як один з перших студентів я можу пригадати часи, коли спортивні заняття проводилися на базі школи №1, оскільки СНАУ тоді ще не мав власної спортивної інфраструктури. Сьогоднішнім студентам в цьому сенсі набагато легше і краще, адже у їх розпорядженні – стадіони, спортивні зали та спортмайданчики, 15 спортивних секцій. Упродовж навчального року проводяться студентські спартакіади, а також спартакіада «Здоров'я» серед викладачів і співробітників. І все це, безумовно, сприяє спортивним успіхам студентів СНАУ».

Спортсменів привітали також голова обласного відділення Національного олімпійського комітету України Олена Петрова, начальник відділу у справах сім'ї, молоді та спорту Сумської міської ради Віра Мотречко, голова профкому викладачів та співробітників

Анатолій Саєнко та студент Дар'я Кривуля.

На кожному святі одним з найприємніших моментів є нагородження, вручення кубків переможцям та пам'ятних подарунків. Ось і на нашому святі нагороди знайшли своїх героїв.

Так, за підсумками спартакіади СНАУ серед збірних команд факультетів 2016-2017 навчального року III місце посіла команда спортсменів факультету економіки і менеджменту, II місце – команда факультетів агротехнологій та природокористування. Абсолютними ж переможцями спартакіади в минулому році стала команда інженерно-технологічного факультету.

За спортивні досягнення нагороди отримали студенти, що відстоювали честь СНАУ на спортивних змаганнях всеукраїнського та світового рівня, а також викладачі та співробітники – активні учасники спартакіади «Здоров'я».

А далі розпочалася найвидовищніша частина спортивного свята – змагання. Збірні команди доклали максимум зусиль, щоб здобути перемогу у зустрічній естафеті, кросфїті, жонгливанні м'ячем, багатириських іграх та перетягуванні канату. Результати змагань виявилися такими:

Зустрічна естафета

I місце – факультет економіки і менеджменту;

II місце – факультет харчових технологій;

III місце – інженерно-технологічний факультет.

Кросфїт

I місце – Олексій Буйвал (факультет агротехнологій та природокористування);

II місце – Ярослав Ореховський (біолого-технологічний факультет);

III місце – Ярослав Ковальов (факультет ветеринарної медицини).

Конкурс силачів

I місце – Григорій Безлюдний (факультет агротехнологій та природокористування);

II місце – Дмитро Ткаченко (факультет агротехнологій та природокористування);

Слово «спорт» прийшло в українську мову з англійської (Sport), яке, в свою чергу, є вільним скороченням слова Disport – гра, розвага. Статистичні дані по вишах країни показують, що регулярно тренуються, а також беруть участь у змаганнях всього 15-20% студентів. Це типові представники масового студентського спорту.

Повсякденна навчальна робота, заліково-екзаменаційні сесії з їх інтенсивним навантаженням двічі протягом року, навчальні та виробничі практики – все це вимагає від студентів не тільки старанності, а й доброго здоров'я та емоційної рівноваги.

Наприклад, у період іспитів буквально «затворниками» стають близько 90% студентів. Їх перебування на відкритому повітрі обмежується 30-ма хвилинами на день.

Спостерігається систематичне недосипання, нерегулярний прийом їжі. А потім закінчується екзаменаційна сесія. Канікули! Відпочинок!!! І саме в цей час у деяких починаються застуди та інші відхилення здоров'я. Що це, випадково? Та ні ж! Усі ці, здавалося б, «звичайні» захворювання є наслідком зниження захисних можливостей організму через перенапруження під час сесії, результат істотних порушень належного режиму навчальної праці та побуту, а також внаслідок загальної нестачі рухової активності.

Разом з тим ми можемо констатувати і той факт, що студенти, які регулярно займаються спортом і не переривають занять навіть у період сесії, більш благополучно для свого здоров'я проходять ці «підводні рифи» студентського життя.

Наш університет приділяє багато уваги спортивному вихованню студентів, серед яких безліч майстрів спорту та кандидатів в майстри з різних видів спорту, членів збірних команд університету.

Святкування Дня фізичної культури та спорту в Україні щорічно приходиться на другу суботу вересня за Указом Президента від 29 червня 1994 р. № 340/94. І традиційно ці дні стають в Сумському національному аграрному університеті грандіозним спортивним святом.

14 вересня 2017 року на головному стадіоні відбулося відкриття святкових змагань. Чимало народу зібралося на трибунах, щоб підтримати представників своїх факультетів. А ось для тих, хто прогавив змагання, ми все розкажемо і проілюструємо у цій статті.

14 вересня 2017 року на головному стадіоні відбулося відкриття святкових змагань. Чимало народу зібралося на трибунах, щоб підтримати представників своїх факультетів. А ось для тих, хто прогавив змагання, ми все розкажемо і проілюструємо у цій статті.

III місце – Сергій Лук'янов (юридичний факультет).

Жонгливання м'ячем

I місце – Володимир Мостовий (будівельний факультет);

II місце – Ярослав Сивовол (біолого-технологічний факультет);

III місце – Дмитро Яценко (факультет економіки і менеджменту).

Перетягування канату

I місце – інженерно-технологічний факультет;

II місце – факультет ветеринарної медицини;

III місце – факультет агротехнологій та природокористування.

старт

Як у СНАУ новий навчальний рік зустрічали

ОЛЕНА МОВЧАН

2 вересня 2017 року перед головним корпусом Сумського національного аграрного університету вирувало свято – Інавгурація 2017-2018 навчального року. Розпочалося воно урочистим парадом першокурсників з оголошенням головних здобутків кожного з факультетів: у колонах крокували українські та іноземні студенти разом з деканами та лідерами студентського самоврядування.

голови Сумської районної ради Анатолій Салогуб.

Почесне право підняти Державний Прапор України було надано неодноразовій учасниці і переможниці студентських олімпіад та всеукраїнських дебатних турнірів, активній учасниці ресурсного центру сталого розвитку, студентці факультету ветеринарної медицини Людмилі Журбі та бронзовому призеру Чемпіонату світу, неодноразовому чемпіону України з панкратіону, члену збірної команди України з панкратіону, студенту юридичного факультету Максиму Березіну.

«Шановні першокурсники, обравши для навчання наш університет, ви зробили свідомий і вдалий вибір, – запевнив ректор СНАУ Володимир Ладика, – адже СНАУ на сьогодні є лідером аграрної освіти України. Ми йдемо в ногу з часом, впроваджуємо новітні освітні технології, активно співпрацюючи з бізнесом у напрямку узгодження навчальних планів та програм. Наші студенти проходять виробничу практику за кордоном, і все це в комплексі дає їм можливість стати справжніми фахівцями, які наразі надзвичайно затребувані на ринку праці, оскільки аграрний сектор нашої країни сьогодні розвивається як ніколи стрімко».

Саме студенти й викладачі є головною гордістю кожного вищого навчального закладу. А в Сумському НАУ існує традиція на початку нового навчального року визначати кращих студентів і викладачів за рейтингом навчальної та наукової роботи. Цього року ними стали студентка юридичного факультету Юлія Карпик, студент інженерно-технологічного факультету Михайло Шевченко, студентка факультету економіки і менеджменту Наталія Глухаді, студентка факультету харчових технологій Анастасія Планіда, студентка будівельного факультету Тетяна Заводчик, студентка факультету ветеринарної медицини Людмила Журба, студентка біолого-технологічного факультету Софія Свисенко та студентка факультету агротехнологій та природокористування Олександр

Фурса.

За результатами показників наукової діяльності у 2017-2018 навчальному році відзнаки ректора були вручені професору, завідувачу

кафедри ветсанекспертизи, мікробіології, зоогієни, безпеки і якості продуктів тваринництва Тетяні Фотині та доценту кафедри менеджменту ЗЕД та євроінтеграції Ларисі Калачевській.

Подяки Науково-методичного центру інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів «Агроосвіта» Міністерства освіти і науки України були вручені проктору з наукової роботи Олександрі Маслаку та декану факультету економіки і менеджменту Наталії Строченко.

А прекрасна концертна програма, учасниками якої стали

не тільки визнані зірки університету Влада Дегтярь, Анастасія Старосельська, вокальний ансамбль «Юність» та АСБТ «Свей», а й першокурсники, що виступили з сучасним і динамічним танцем в українському стилі, стала окрасою і яскравою фінальною крапкою свята.

Заходи, присвячені Дню знань, тривали у СНАУ упродовж всього дня і завершилися музично-розважальною вечірньою програмою.

Вітаємо всіх студентів, викладачів та співробітників з Днем знань та початком нового навчального року, бажаємо натхнення, активності, успіхів і хорошого настрою!♦

Аграрний сектор нашої країни сьогодні розвивається як ніколи стрімко

Першокурсники, обравши для навчання наш університет, зробили свідомий і вдалий вибір

